

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Gondolatok a foglalkoztatóval szemben érvényesíthető
társadalombiztosítási, baleseti megtérítési igényről**

Szerző:

dr. Sándor Valter Pál

jogtanácsos

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
2. Az üzemi baleset és a foglalkozási megbetegedés
3. Üzeminek nem minősíthető balesetek
4. Megtérítési felelősség a baleseti ellátásokért
5. A baleseti megtérítési igény érvényesítése a foglalkoztatóval szemben
6. Az egyösszegű megtérítés
7. A jogorvoslatok
8. Záró gondolatok

Felhasznált irodalmak és jogszabályok jegyzéke

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés

Jelen dolgozat tárgya annak rövid bemutatása, hogy amennyiben a munkavállalót üzemi baleset éri, vagy ha foglalkozási megbetegedésben szenved, a társadalombiztosítási szolgáltatások keretében jogosultságot szerzett baleseti ellátások vonatkozásában miként alakul a foglalkoztatóval szembeni megtérítési igény érvényesítésének lehetősége. Az egyes baleseti ellátások jogosultsági feltételeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések vizsgálatára terjedelmi okokból nem térek ki.

Előjáróban elmondható, hogy a társadalombiztosítás 1993-tól két ágazatban: egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási ágazatban működik. Ezen két szervezeti rendszer között oszlik meg a baleseti ellátásokat nyújtó baleseti biztosítás. Az egészségbiztosítás keretében az üzemi baleseti sérült és a foglalkozási megbetegedett biztosítottak baleseti egészségügyi szolgáltatásra, baleseti táppénzre, baleseti járadékokra válhatnak jogosulttá, a nyugdíjbiztosítás keretében baleseti hozzátartozói nyugellátásokra (ide értve a baleseti özvegyi nyugellátást, baleseti árvaellátást és a baleseti szülői nyugdíjat) szerezhetnek jogosultságot. 2012. január 1-től a társadalombiztosítás rendszere jelentős átalakuláson ment keresztül. Ennek eredményeként kezdték meg működésüket a megyei kormányhivatal szakigazgatási szerveiként a rehabilitációs szakigazgatási szervek, ezen szerv hatáskörébe tartoznak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak megállapításával kapcsolatos feladatok, kifejezetten üzemi balesettel összefüggő baleseti ellátást azonban nem állapítanak meg.

A baleseti ellátások köréről, jogosultsági feltételeiről, a foglalkoztatóval szembeni megtérítési igény érvényesíthetőségéről a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban Eb. tv.) és a végrehajtására kiadott 217/1997.(XII.1.) kormányrendelet (Eb. tv. vhr), valamint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban Tny.) és a végrehajtására kiadott 168/1997. (X.6.) kormányrendelet (továbbiakban Tny.R.) rendelkezik.

Fontos hangsúlyozni, hogy az egészségbiztosítási alap terhére finanszírozott baleseti járadék megállapításával és a megtérítési igény érvényesítésével kapcsolatos hatáskört a kormányhivatalok szakigazgatási szerveiként működő nyugdíjbiztosítási igazgatóságok gyakorolják, míg a baleseti

egészségügyi szolgáltatások és a baleseti táppénz megtérítésével kapcsolatos hatáskört az egészségbiztosítási pénztárak gyakorolják.

2. Az üzemi baleset és a foglalkozási megbetegedés

Tisztázandó az üzemi baleset, foglalkozási megbetegedés fogalma, amelyre vonatkozóan az Eb. tv. 52.§-a ad szabályozást.

Az üzemi baleset gyűjtőfogalom, a munkabalesetek mellett magában foglalja a munkabalesetnek nem minősülő, de társadalombiztosítási szempontból mégis üzeminek számító egyéb baleseteket, sérüléseket is.

Az üzemi balesetek első nagyobb alcsoportját képezik a munkabalesetek, amelyek a foglalkozás körében végzett munka közben vagy azzal összefüggésben bekövetkező sérülések, annak helyétől, időpontjától és a sérült munkavállaló közrehatásának mértékétől függetlenül, továbbá, ha a lakásról, a szállásról a munkahelyre menet, vagy onnan hazafelé menet útközben történik a baleset, amennyiben az a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt (cégautó).

Munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset a joggyakorlat szerint, ha a munkavállalót a baleset a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, teher és anyagmozgatás, tisztálkodás, üzemi étkezés, foglalkozás egészségügyi szolgáltatás igénybevétele során éri.

A második nagyobb alcsoportot az úgynevezett úti balesetek jelentik, amelyek körébe a lakásról, szállásról munkába menet, onnan hazafelé menet bekövetkező sérülések sorolhatóak, ha a közlekedés a legrövidebb úton történt, és annak során indokolatlan megszakítás nem volt. Ezen csoport vizsgálata kapcsán egy elhatárolási kérdést mindenképpen tisztázni szükséges. Úti baleset körébe nem sorolható azon esetkör, amelyet a munkabalesetek körében érintettem, nevezetesen a lakásról, a szállásról a munkahelyre menet, vagy onnan hazafelé menet útközben történik a baleset, amennyiben az a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt (cégautó).

A harmadik nagyobb alcsoport az egyes társadalombiztosítási ellátások igénybevétele során bekövetkező sérülések csoportja. Ezen körbe sorolható a biztosítottat keresőképtelenségének, vagy

rokkantságának, továbbá az egészségkárosodás mértékének, rehabilitálhatóságának az elbírálása céljából elrendelt, illetőleg a keresőképesse váláshoz szükséges egyéb vizsgálaton, vagy kezelésével történt megjelenésével összefüggésben érő baleset.

A negyedik nagyobb alcsoportot képezik a közcélú munkavégzés során bekövetkezett sérülések.

3. Üzeminek nem minősíthető balesetek

Előfordulhatnak azonban olyan első látásra a munkabalesetekkel azonos balesetek, amelyek munkaidőben, munkavégzés során következnek be, azonban valamilyen egyéb körülmény miatt mégsem minősíthetők üzemi balesetnek, ezen esetek vonatkozásában természetesen a későbbiekben a megtérítési felelősség sem merülhet fel.

Az Eb. tv. 53.§-a tételesen nevesíti azon baleseti esetköröket, amelyek nem tekinthetők üzemi balesetnek:

- amelyek kizárólag a sérült ittassága miatt, vagy
- munkahelyi feladatokhoz nem tartozó engedély nélkül végzett munka, engedély nélküli járműhasználat, munkahelyi rendbontás során, vagy
- a lakásról (szállásról) munkába, illetőleg a munkából a lakásra (szállásra) menet közben, indokolatlanul nem a legrövidebb útvonalon közlekedve, vagy az utazás indokolatlan megszakítása során történt balesetek.

Nem üzemi baleset az sem továbbá, amikor a sérült munkavállaló sérülését szándékosan okozza, vagy szándékosan késlekedik az orvosi segítség igénybevételével vagy a baleset bejelentésével. Ezen esetekben a sérült nem jogosult baleseti ellátásra.

Megítélésem szerint egy baleset üzemiségének elbírálása nagyfokú körültekintést igényel, az eset összes körülményének mérlegelésével. Bizonyos esetekben nem szabad mereven értelmezni a kizáró rendelkezéseket. Az alábbiakban vázolt jogesetek jól példázzák az előbbieken írtakat.

Példa 1: ha a munkavállaló pénteken, a munkaidő vége előtt pár perccel térdficamot szenved, de bízik abban, hogy esetében már ez többször előfordult, a sérülés jelentéktelen, a sérülés a hétfőig a

pihenés, borogatás következtében majd rendbe fog jönni, nem jelenti a munkahelyi vezetőjének a ficamot, pénteken este nem vesz igénybe ügyeleti orvosi ellátást. Hétfőn reggel, amikor az öngyógyítás már nem segít jelentkezik az ellátásra. Ebben az esetben álláspontom szerint az üzemiséget kizáró okként megjelölt „szándékos késlekedés” nem állapítható meg a balesetet üzemi balesetként kell elismerni.

Példa 2: a munkavállaló építőipari tevékenységet folytató munkáltatónál áll alkalmazásában. Hétfőn reggel ittasan megy dolgozni az építési munkahelyre, felmegy az állványra amely a nem megfelelő stabilitás, rögzítés, elmozdulás elleni biztosítás miatt rádől. Ilyen esetben mivel a baleset nem kizárólag a sérült ittassága miatt következett be, annak bekövetkezésével okozati összefüggésbe hozható az állvány rögzítésével kapcsolatos probléma is, a balesetet üzemi balesetként kell elismerni.

A foglalkozási betegség az Eb. tv. 52.§-ának (3) bekezdése szerint az a betegség, amely a biztosított foglalkozásának a különös veszélye folytán keletkezett (pl. légkalapáccsal végzett munkák esetén vibrációs megbetegedés, bizonyos erdészeti munkakörökben a kullancs által terjesztett lyme-kór).

A baleseti ellátásra való jogosultság és a foglalkoztatói megtérítési felelősség szempontjából üzemi baleseten a foglalkozási megbetegedést, betegséget, üzemi baleseti sérültön a foglalkozási megbetegedésben szenvedőt is érteni kell.

4.   Megtérítési felelősség a baleseti ellátásokért

Amennyiben a munkavállalót üzemi baleset éri, vagy ha a foglalkozási megbetegedésben szenved, a társadalombiztosítási szolgáltatások keretében baleseti ellátásra szerezhet jogosultságot. Az üzemi balesettel, foglalkozási megbetegedéssel összefüggésben nyújtott, társadalombiztosítási alapokból fedezett baleseti ellátásokért a munkáltató megtérítési kötelezettséggel tartozik akkor, ha az üzemi baleset vagy a foglalkozási megbetegedés annak következménye, hogy ő vagy megbízottja a reá nézve kötelező munkavédelmi szabályokban foglalt kötelezettségeknek nem tett eleget, illetőleg ha ő vagy alkalmazottja (tagja) a balesetet szándékosan idézte elő.

Munkaerő kölcsönzés esetén ezen rendelkezések alkalmazása során a foglalkoztató alatt a munka törvénykönyvének szabályaiban meghatározott kölcsönvevőt is érteni kell.

Lényegében ezen szabályt fogalmazza meg mindkét ágazati törvény, üzemi balesettel, foglalkozási megbetegedéssel összefüggő foglalkoztatói megtérítési kötelezettséget szabályozó rendelkezése. Konkrétan az Eb. tv. 67.§(1) bekezdése, valamint a Tny. 87.§(1) bekezdése is.

Egyértelműen megállapítható, hogy a munkavédelmi előírások megszegése, illetve a foglalkoztató vagy alkalmazottja, tagja által szándékosan okozott baleset miatt nyújtott baleseti ellátás kapcsán áll fenn a megtérítési felelősség.

A jogszabályban meghatározott megtérítési felelősség igen szigorú, objektív jellegű és a foglalkoztatóra a helytállási kötelezettség vonatkozásában jelentős terhet ró, a sérült esetleges közrehatása nem csökkenti a felelősségét, megtérítési kötelezettségét. Az alaptörvényben és a társadalombiztosítási jogszabályokban is megfogalmazott elvek szerint az üzemi baleseti sérültek, foglalkozási megbetegedettek és hozzátartozóik fokozott védelemben, ellátásban részesülnek, amely elvek érvényesülése megfigyelhető a kedvezményekben, ellátásokra jogosító feltételekben, az ellátások jogosultsági időtartamában és azok összegszerűségében mutatkozik meg.

A témában iránymutatást nyújt a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának 25. számú állásfoglalása, amelynek értelmében az óvórendszabályok megsértése objektív jellegű, és akkor valósul meg, ha a munkáltató vagy megbízottja a baleset-elhárító vagy egészségvédő óvó rendszabályt nem tartotta meg, vagy az óvintézkedést elmulasztotta. Ha ezen mulasztással okozati összefüggésben baleset történt, a munkáltató megtérítési kötelezettsége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a munkajogi jogviszonyból eredő kötelezettségek megszegésével maga a sérült is közrehatott a baleset bekövetkezésében. Abban az esetben azonban, ha a baleset-elhárító, vagy egészségvédelmi óvó rendszabályt, vagy biztonsági intézkedést kizárólag a balesetet szenvedett munkavállaló mulasztotta el, a munkáltatót a munkavállalónak nyújtott társadalombiztosítási szolgáltatások tekintetében megtérítési kötelezettség nem terheli. Ennek értelmében a foglalkoztató kizárólag akkor mentesül a megtérítési felelősség alól, ha ő vagy megbízottja nem követett el a balesettel, foglalkozási megbetegedéssel összefüggésben munkavédelmi szabályszegést.

A munkavégzés során érvényre juttatandó óvórendszabályok rendszere többszintű. Alapvető szabály a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (továbbiakban Mvt.), de hatályosak különböző ágazati miniszteri rendeletek, szabályzatok, szabványok is (pl. építési munkahelyekkel kapcsolatban, hegesztéssel összefüggésben stb.).

Fontos szabály a megtérítési felelősség vizsgálata szempontjából, hogy az egészségbiztosítási pénztárak és a nyugdíjbiztosítási igazgatóságok jogosultak a megtérítési igényt megalapozó eseménnyel kapcsolatban a más hatóságnál (pl: munkavédelmi felügyelőség), illetve egyéb szervnél (pl: rendőrség) indult eljárás során hozott, a megtérítési igény elbírálásához szükséges döntések, iratok megismerésére, betekintési jog gyakorlására, másolat kérésére.

Az Eb. tv. 68/A.§(1) bekezdése, valamint a Tny. 89.§(1) bekezdésének értelmében a megtérítésre kötelezett foglalkoztató a ténylegesen nyújtott baleseti ellátásért felelős. Ténylegesen nyújtott baleseti ellátás alatt értendő például a baleseti hozzátartozói nyugellátások évenkénti rendszeres emelése miatt, vagy a baleseti járadék esetében a baleseti fokozat változása miatt megnövelt összeg.

A megtérítendő összeg megállapítása baleseti egészségügyi szolgáltatás esetén az egészségügyi szolgáltató (kórház) által közölt, illetve az OEP adatbázisában szereplő adatok, a baleseti táppénz összege az ellátást megállapító társadalombiztosítási kifizetőhely, illetve a megyei egészségbiztosítási pénztár adatai alapján, a baleseti járadék és a baleseti hozzátartozói ellátás összege a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság nyilvántartása alapján történik.

5. A baleseti megtérítési igény érvényesítése a foglalkoztatóval szemben

Az üzemi balesetről készült, foglalkoztató által felvett jegyzőkönyv elkészültét, illetékes hatóságok részére történő megküldését, valamint a baleset üzemiségét elismerő határozat meghozatalát, baleseti ellátás sérült által történő igénybevetelét követően kerül sor az egészségbiztosítási és/vagy a nyugdíjbiztosítási szervek megtérítési eljárásának lefolytatására a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint.

Fontos hangsúlyozni, hogy az egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek baleseti megtérítés iránti igényeiket egymástól függetlenül, önállóan érvényesítik. Egyik szervezet sem köti a másik döntése. A két ágazat megtérítési igény érvényesítésére irányuló eljárása ritkán esik egyben, a legtöbb esetben azok egymást követik, mivel jellemzően a sérült munkavállalók a balesetet követően baleseti egészségügyi szolgáltatást vesznek igénybe, majd ezt követi a baleseti pénzbeli ellátások igénybevétele, amelyek kapcsán elmondható, hogy a költségek összege a sérülés súlyosságával egyenes arányban áll.

A két ágazat által a foglalkoztatóval szembeni baleseti megtérítési igény jogalapja azonos, eltérő azonban a követelt ellátások típusa, társadalombiztosítási alapból történő finanszírozása, összegszerűsége. Ha egy foglalkoztató a balesetért való felelősségét az egészségbiztosítási szervvel szemben elismerte, vagy a keresetére indult eljárásban a bíróság a fizetési meghagyást hatályban tartotta, nem vitathatja sikerrel a nyugdíjbiztosítási igazgatóság által egy későbbi időpontban kibocsátott, ugyanazon balesetre alapított megtérítésre kötelező határozat jogalapját.

Az egészségbiztosítási szerv az üzemi baleset miatt kifizetett baleseti ellátás kapcsán a megtérítési igényét a foglalkoztatóval szemben megtérítésre kötelező fizetési meghagyással érvényesíti. Illetékes a foglalkoztató székhelye szerinti egészségbiztosítási szerv (Eb tv. 70.§(1) bekezdés b) pont, valamint az Eb. tvr. 49.§ (4) bekezdés, (5) bekezdés b) pontja).

A nyugdíjbiztosítási igazgatóságok az üzemi baleset kapcsán kifizetett baleseti járadék és baleseti hozzátartozói nyugellátások miatt keletkező megtérítési igényeiket a foglalkoztatóval szemben megtérítésre kötelező határozattal érvényesítik. Illetékes az a nyugdíjbiztosítási igazgatóság, vagy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság amelyik az ellátást megállapította (Tny.R. 81.§(1)-(2) bekezdés).

Az üzemi baleset miatt a foglalkoztatóval szemben kiadott megtérítésre kötelező fizetési meghagyás/megtérítésre kötelező határozat ellen a közigazgatási eljárás szabályai szerint fellebbezés benyújtásának helye nincs. A jogerőre emelkedett döntés végrehajtható közigazgatási határozatnak tekintendő. A balesetből eredő pénzbeli követelést a társadalombiztosítás ágazati szervei az ellátás kifizetésétől, illetőleg a baleseti egészségügyi szolgáltatás igénybevételeitől számított öt éven belül

érvényesíthetik. Ha a követelésre alapot adó magatartás a bíróság jogerős ítélete szerint bűncselekmény, a követelés öt éven túl is érvényesíthető mindaddig, amíg a büntethetőség el nem évül.

Említést érdemel az a tény, hogy míg az egészségbiztosítási szervek által érvényesített megtérítésre kötelező fizetési meghagyások rendelkező részei általában egy „elemből” állnak, azaz a fizetési meghagyás kibocsátásáig igénybe vett egészségügyi szolgáltatás és baleseti táppénz pénzben kifejezett összege kerül meghatározásra. A nyugdíjbiztosítási igazgatóságok által megállapított baleseti járadék és a baleseti hozzátartozói nyugellátások esetében a helyzet ettől eltérő, hiszen ezen ellátás típusok nem egyösszegű kifizetések, vagy viszonylag rövid idő alatt kifizetésre kerülő ellátások, hanem az esetek döntő részében éveken, esetleg évtizedeken át folyósított pénzbeli ellátások, amelyek esetében a ténylegesen felvett ellátás megtérítésének is ehhez kell igazodnia. A nyugdíjbiztosítási igazgatóságok által kiadott megtérítésre kötelező határozatok rendelkező része két „elemű”. Egyrészt a határozat kibocsátásáig már kifizetett, lejárt ellátások egy összegben való visszamenőleges érvényesítését tartalmazzák az elévülési időn belül, másrészt a jövőbeni, folyamatosan kifizetésre kerülő ellátások érvényesítéséből állnak, kötelezik megtérítésre a foglalkoztatót.

A megtérítésre kötelező határozatok/fizetési meghagyások rendelkező részei tartalmazzák a kötelezett által fizetendő összeg teljesítésének rendjét, határidejét is.

6. Az egyösszegű megtérítés

A nyugdíjbiztosítási igazgatóságok által a foglalkoztatóval szemben érvényesített baleseti megtérítési igények esetében az előbbieken vázoltam, hogy adott esetben meglehetősen hosszú időszakra jelentősnek mondható fizetési kötelezettséget rónak a kötelezettre a jövőt illetően. A kötelezettség hosszú időszaka alatt a foglalkoztató jelentős változásokon mehet keresztül, nem is beszélve arról, hogy ezen időszak alatt a sérült egészségi állapotában bekövetkezhet pozitív és negatív irányú változás, amely megmutatkozhat a baleseti egészségkárosodása mértékében is. A változások kapcsán felmerülhet ez ellátás egyösszegű megtérítése, végleges rendezése is.

Az egyösszegű megtérítés jogszabályi lehetőségét, az irányadó rendelkezéseket a Tny. 89.§(3)-(10) bekezdése tartalmazza.

Egyösszegű megtérítésre kerül sor, ha a megtérítésre kötelezett azt kéri, vagy a megtérítésre kötelezett gazdálkodó szervezet (foglalkoztató vagy egyéb szerv) felszámolással, illetve végelszámolással jogutód nélkül megszűnik.

Az egyösszegű megtérítés címén a megtérítési kötelezettség alapjául szolgáló ideiglenes özvegyi nyugdíj egyhavi összegének tizenkétszeresét, az árvaellátás egyhavi összegének az árva 25. életéve betöltéséig terjedő időtartamra számított összegét, az özvegyi nyugdíj, szülői nyugdíj, illetve baleseti hozzátartozói nyugellátás egyhavi összegének az ellátásban részesülő személyre irányadó öregségnyugdíj-korhatár betöltéséig terjedő időtartamra, de legalább négy évre számított összegét, az irányadó öregségnyugdíj-korhatárt betöltött, ellátásban részesülő személy esetén négy évre számított összegét kell megtéríteni. A baleseti járadék egyösszegű megtérítése esetében alkalmazandó a baleseti hozzátartozói nyugellátásra vonatkozó rendelkezés azzal, hogy a megtérítés összegének meghatározásánál az 1. fokozatú baleseti járadék esetében kétévi időtartamot kell figyelembe venni.

Az egyösszegű megtérítés összegét a megtérítendő ellátásnak az egyösszegű megtérítés engedélyezésére irányuló kérelem benyújtását megelőző hónapban, illetőleg a felszámolást, végelszámolást elrendelő végzés közzétételét megelőző hónapban érvényes összege alapulvételével kell meghatározni.

A kötelezettek által előterjesztett egyösszegű megtérítés engedélyezésére irányuló kérelmek tárgyában hozott döntések vonatkozásában számos esetben megfigyelhetőek az általam a jogintézmény tárgyalásának elején vázolt „pozitív és negatív irányú” változások, amelyeket jól szemléltet az alábbi példa:

A megtérítésre kötelezett 2013. április hónapban a megtérítési kötelezettségének egyösszegben történő teljesítésének engedélyezésére irányuló kérelmet terjeszt elő. A foglalkoztató a március 31. napjáig kifizetett ellátások megtérítésének eleget tett. A március hónapban kifizetésre kerülő ellátás kerül figyelembevételre a jogszabályi rendelkezések alapján az egyösszegű megtérítés meghatározásakor.

A konkrét esetben az ellátás 2. fokozatú baleseti járadék, összege 15.000-Ft/hó, a sérült állapotában felülvizsgálat nem szükséges. Ezen esetben az egyösszegű megtérítés 2013.04.01. napjától a sérült, ellátásban részesülő öregségi nyugdíjkorhatárának betöltéséig (de legalább négy évre kerül meghatározásra) jelen esetben 2025.03.31-ig (a sérült irányadó korhatárának betöltéséig (15.000-Ft/hó megszorozva a hónapok számával). Ilyen esetben, ha az egyösszegű megtérítésre kötelező határozat meghozatalát követően, a kötelezett egyösszegű megtérítési kötelezettségének eleget tesz, majd ezt követően a sérült állapotában feltételezzük, hogy negatív irányú változás következik be, amely abban figyelhető meg, hogy magasabb fokozatú (3. fokozatú) baleseti járadékra lesz jogosult (mondjuk 2014.04.01-től). Az egyösszegű megtérítés összege már nem lesz módosítható a sérült állapotában bekövetkezett rosszabbodásra figyelemmel, mivel az egyösszegű megtérítés teljesítésével a megtérítésre kötelezett foglalkoztató a kötelezettségtől „szabadult”. Ezen esetekben az évenként esedékes baleseti járadék emelések jövőbeni összegét sem kell a foglalkoztatónak megfizetni.

Természetesen a példánkban vázolt helyzet oly módon is alakulhat, hogy az egyösszegű megtérítés engedélyezését és a fizetési kötelezettség teljesítését követően, 2025.03.31. előtt, az ellátásra jogosultság megszűnik, mondjuk a sérült sajnálatos elhalálása miatt, ilyen esetben a már megfizetett egyösszegű megtérítés arányos része a kötelezett által alappal nem követelhető vissza.

7. A jogorvoslatok

A korábbiakban vázoltak szerint a foglalkoztatóval szemben, az üzemi balesetek miatt a megtérítési igény az egészségbiztosítás által megtérítésre kötelező fizetési meghagyással, a nyugdíjbiztosítási igazgatóságok által megtérítésre kötelező határozattal történik. A közigazgatási eljárás egyfokú. Mindkét döntési forma esetében - utalva az Eb. tv. 70.§(1) bekezdésében, valamint a Tny. 95.§(7) bekezdésében foglaltakra - megállapítható, hogy ellenük fellebbezés nem nyújtható be, azaz II. fokú közigazgatási eljárás nem kezdeményezhető. A döntés közlésétől számított 30 napon belül jogszabálysértésre hivatkozással kérhető a bírósági felülvizsgálat. A döntés végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető. A bírósági felülvizsgálat során a polgári eljárásjog szabályai az irányadóak.

A peres eljárás lefolytatására azon közigazgatási és munkaügyi bíróság az illetékes, amelynek területén a felperes (kötelezett foglalkoztató) székhelye található. A bíróság a döntést jogszerűség szempontjából vizsgálja felül, amelynek során azt bírálja el, hogy a megtérítési felelősség jogalapja fennáll-e, vagy a döntésben tételesen megjelölt munkavédelmi szabályszegéseket a foglalkoztató elkövette-e, azok az üzemi balesettel okozati összefüggésben állnak-e, megalapozzák-e az Eb. tv. és a Tny. szerinti megtérítési kötelezettséget. A jogszabálysértő döntést bíróság hatályon kívül helyezi vagy megváltoztatja, jogszerű döntés esetén a felperesi kereseti kérelmet elutasítja.

Figyelemmel arra, hogy a közigazgatási eljárás egyfokú volt, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete ellen fellebbezés terjeszthető elő a törvényszékhez. A törvényszék döntése a Kúria előtt támadható felülvizsgálati kérelemmel.

8. Záró gondolatok

A foglalkoztató üzemi balesettel kapcsolatos felelősségének, a megtérítési igény érvényesítésének legfontosabb szabályait úgy érzem sikerült bemutatnom. Egy esetleges üzemi balesettel kapcsolatos megtérítésre kötelező döntés jelentős, főként pénzügyi terhet ró, sok esetben hosszú időszakon keresztül a foglalkoztatóra. A gyakorlati tapasztalatok szerint a megtérítésre kötelezést követően sok esetben következik be a kötelezettek esetében fizetéseképtelenség, amely felszámolási eljárások lefolytatását, gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnését eredményezi.

Napjainkban a felszámolási eljárások lefolytatásakor, a bejelentett hitelezői igények esetén megítélésem szerint döntő jelentősége van azon kérdés vizsgálatának, hogy egy adott megtérítésre kötelezett gazdasági társaság esetében mennyiben vezetett a megtérítés ténye a fizetéseképtelenséghez, megállapítható-e a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A.§(1)-(2) bekezdésében, vagy a Cstv. 63.§(2) bekezdésében szabályozott felelősség? Ennek a kérdésnek a kapcsán szerzett gyakorlati tapasztalatok bemutatása azonban már egy következő dolgozat tárgyát képezheti.

Felhasznált irodalmak és jogszabályok jegyzéke

Czúcz Ottó: Szociális Jog I. UNIÓ Kiadó 2003.

Czúcz Ottó - Hajdú József - Pogány Magdolna: Szociális Jog II. UNIÓ Kiadó 2005.

Amit a nyugdíj ügyintézésről tudni kell (Szerk: Kiss Sándor) HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft.
2006.

Bukodi Zsolt - Molnár Gizella - Villányi Tiborné: Társadalombiztosítási kézikönyv munkáltatók és
társadalombiztosítási ügyintézők részére. UNIÓ Kiadó 2008.

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény és a végrehajtására
kiadott 217/1997.(XII.1.) kormányrendelet.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény és a végrehajtására kiadott
168/1997.(X.6.) kormányrendelet.